ئىلى گېزىتى

伊犁日报
(维文)

1990 - يىل 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى (پەيشەنبە) 5757 - سان

مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش نومۇرى GN56 — 0027/Z

«ئىلى گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى

ئوبلاستلىق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 15 - سانلىق يىغىن ئۆتكۈزدى

ئەختىيارىي مۇخبىرىمىز خەۋىرى. ئوبلاستلىق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 15-سانلىق يىغىنى 12-ئاينىڭ 5-كۈنىدىن 7-كۈنىگىچە كۈيتۇڭ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا نۇرمۇقامبەت، لى مىڭيى، تېمىرباي، جاۋ شىلىڭ، ئابلىز ئەيسا، مەھەممەت ئامەت، مالىك، جى چىڭلار قاتناشتى ھەمدە ئايرىم-ئايرىم رىياسەتچىلىك قىلدى.

يىغىندا ئوبلاستنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى لى كۈيماۋنىڭ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن بەرگەن «ئاپتونوم ئوبلاستلىق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 3-يىغىنىنىڭ «يېمەكلىكلەر تازىلىقى قانۇنى»نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى تەكلىپلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىش ئەھۋالى ھەققىدىكى دوكلاتى» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپى تاڭ يۇنفۇنىڭ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم ئوبلاستلىق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 3-يىغىنى ۋەكىللىرىنىڭ تەكلىپ-تەنقىد ۋە پىكىرلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ئوبلاستلىق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ليۇ جىنشېڭنىڭ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم ئوبلاستنىڭ 1990-يىللىق خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ئوبلاستلىق مالىيە ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ياڭ جىنجۈننىڭ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم ئوبلاستنىڭ 1990-يىلى 1-ئايدىن 10-ئايغىچە مالىيە خام چوتىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى ھەمدە مالىيە خام چوتىنى تەڭشەش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ئوبلاستلىق سودا ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جانقابول سۇلتانبېكنىڭ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم ئوبلاستنىڭ 1990-يىللىق سودا خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى» ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى. يىغىن ئاخىرىدا ئاپتونوم ئوبلاستنىڭ 1990-يىللىق مالىيە خام چوتىغا قىسمەن ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈشنى تەستىقلاش توغرىسىدا قارار چىقاردى، يوشۇرۇن ئاۋاز بېرىش ئۇسۇلى ئارقىلىق كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇشنى ماقۇللىدى. مۇدىر نۇر مۇقامبەت يىغىن ئاخىرىدا سۆز قىلدى. ئوبلاستلىق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى سەتتەن، ئىلى ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت ئالاقە باشقارمىسىنىڭ مەسئۇلى ۋە غۇلجا، كۈيتۇڭ، چۆچەك، ئالتاي شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرىمۇ يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئوبلاستىمىز 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشتا يېڭى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ئوبلاستىمىزدىكى جايلار پارتىيىنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن-سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇپ، پۈتكۈل ئوبلاستنىڭ خەلق ئىگىلىكىدە يېڭى تەرەققىياتلارنى قولغا كەلتۈرۈپ، 7-بەش يىللىق پىلاندىكى ۋەزىپىلەرنى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندىدى.

سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئېشىشى خېلى تېز بولدى. مۆلچەرلىنىشچە، 7-بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدا، ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 539 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدىكى 1985 - يىلدىكىدىن 68.48% ئاشقان، بەش يىل ئىچىدە يىلدا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 10.99% ئېشىپ، 7 - بەش يىللىق پىلان ئاساسەن ئورۇندالغان، قىسمەن مەھسۇلات كۆرسەتكۈچلىرىدە 7 - بەش يىللىق پىلان ئورۇندالغان ياكى ئاشۇرۇپ ئورۇندالغان. كۆمۈر، توك مىقدارىدا پىلان ئورۇندالدى؛ سېمونت 31 مىڭ توننا بولۇپ، پىلان 150.5%؛ ئاشلىق ئومۇمىي مەھسۇلاتى 1 مىليون 340 مىڭ 400 تونىغا يېتىپ، پىلان 113.11%؛ پاختا مەھسۇلاتى 17 مىڭ 400 تونىغا يېتىپ، پىلان 174%؛ چارۋا مال ئومۇمىي سانى 9 مىليون 926 مىڭ باش (تۇياق) قا يېتىپ، پىلان 102.86% ئورۇندالدى. مايلىق دان، شېكەر مەھسۇلاتلىرى ھەمدە قوي، كالا، چوشقا گۆشى پىلاندىكى كۆرسەتكۈچتىن تۆۋەن بولدى. مۆلچەرلىنىشچە، يېزا - بازار كارخانىلىرى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 530 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدىكىدىن 1.41 ھەسسە ئاشقان. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئىسلاھاتنىڭ چوڭقۇرلىشىشىغا ۋە ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىگە ئەگىشىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سانائەت، قاتناش - ترانسپورت، قۇرۇلۇش، سودا، مۇلازىمەت كەسپى

يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا يېڭىدىن بىر تۈركۈم ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قوشۇلغان. بەش يىلدا ئوبلاستىمىز يېڭىدىن كۆمۈر قېزىش ئىقتىدارىنى 730 مىڭ توننا، توك ماشىنىلىرى سىغىمچانلىقىنى 110 مىڭ 100 كىلوۋات-سائەت، سېمونتنى 324 مىڭ 200 توننا، شېكەرنى 64 مىڭ 800 توننا، فابرىكا قەغىزى ۋە كاردون قەغىزى 17 مىڭ 100 توننا، يۇڭ توقۇمىچىلىقىدا ئۇرچۇقنى 13 مىڭ 840، پاختا توقۇمىچىلىقىدا ئۇرچۇقنى 30 مىڭ، كاناپ توقۇمىچىلىقىدا ئۇرچۇقنى 6560 دانە كۆپەيتتى، ھەر خىل سۇ قۇرۇلۇشى ۋە مۇئەسسەسەلىرى سۇغىرىش كۆلىمىنى 600 مىڭ موغا كېڭەيتتى، سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلانغان يەر كۆلىمىنى 2 مىليون موغا يەتكۈزدى. بولۇپمۇ 7 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرقى ئۈچ يىلدا، ئاپتونوم رايون ۋە ئاپتونوم ئوبلاستلىق پارتكوملىرىنىڭ مۇھىم ھەل قىلغۇچ تەدبىرلىرىگە ئاساسەن، سۇ ۋە تۇپراقنى ئېچىش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئوبلاست بو

لىق تاۋارلارنىڭ سېتىلىشى خېلى زور دەرىجىدە كۆپەيدى، ئىستېمال، پىششىق ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ سېتىلىشى تېخىمۇ كۆپ بولدى.

مالىيەدە ئۆزىنى قامداش نىسبىتى ئۆستى. مۆلچەرلىنىشچە، 7-بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدا، ئوبلاستىمىزنىڭ مالىيە كىرىمى 374 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1985 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن بىر ھەسسىگە يېقىن ئاشقان. يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 14.59% ئېشىپ، مالىيەدە ئۆزىنى ئۆزى قامداش نىسبىتى ئۆسۈپ، 50.18 پىرسەنتكە يەتكەن.

(ئاخىرى 2 - بەتتە)

ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەزىپىگە تەيىنلىگەنلەرنىڭ ئىسىملىكى

(1990 - يىلى 12 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئوبلاستلىق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 15 - سانلىق يىغىنىدا ماقۇللانغان)

جۇ جۈنجيانىڭنى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق مەدەنىيەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا تەيىنلەش، قا-
خەمىتى ئىقتىسادىي - سودا ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا، ئىمىرقان ئايدارېكنى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاست-
دار قىلىندى.

ئوبلاستىمىز يېزىلىرىدا ئامانەت قويۇلغان پۇل 1 مىليارد 400 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى

كومىتېتىنىڭ 15 - سانلىق يىغىنىدا ماقۇللانغان)

جۇجۇبىجاڭنى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق تاشقى ئىقتىسادىي - سودا ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا، ئىرمىقان ئايدارىبېكنى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق مەدەنىيەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىغا تەيىنلەش قارار قىلىندى.

ئوبلاستىمىز يېزىلىرىدا ئامانەت قويۇلغان پۇل 1 مىليارد 400 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى

مۇخبىر يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئىلى ئوبلاستلىق شۆبىسى 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئۆتكۈزگەن ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنىدىن ئۇقۇشىچە، بۇ يىل 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئوبلاستىمىزدىكى ئۈچ ۋىلايەتنىڭ يېزىلىرىدا بانكىغا ئامانەت قويۇلغان پۇل 1 مىليارد 400 مىليون يۈەنگە يەتكەن ۋە يېزىلاردا ئىقتىسادنىڭ تەرەققىياتىغا كۈچلۈك مەدەت بېرىلگەن.

يېزا ئىگىلىك شۆبە بانكىسى ئاساسىي قاتلام يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى ۋە ئامانەت-قەرز كوپېراتىپلىرىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنى جاپاغا چىداپ ئىگىلىك تىكلەشكە يېتەكلەپ، كۆپلەپ ئامانەت توپلاپ، قەرز پۇل تارقىتىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ يۈكسىلىشىگە ھەسسە قوشتى. ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى ۋە ئامانەت-قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ تۈرلۈك ئامانەت پۇلى ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان ئون يىلدا 6.47 ھەسسە ئاشقان. تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 790 مىليون يۈەنگە، تارقىتىلغان قەرز پۇل 4 مىليارد يۈەنگە يەتكەن.

ئابدۇكېرىم قادىر
(ئۆز مۇخبىرىمىز)

قارادۆڭ يېزىسىدا يېمەكلىكتىن ئېغىر دەرىجىدە زەھەرلىنىش ۋەقەسى يۈز بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز خەۋىرى. 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى كەچ سائەت ئالتە ئەتراپىدا غۇلجا شەھەر قارادۆڭ يېزىلىق گۆش يېمەكلىكلىرىنى كاسىنا قىلىش زاۋۇتىدا ناترىي نىترىتتىن ئېغىر دەرىجىدە زەھەرلىنىش ۋەقەسى يۈز بەردى.

بۇ زاۋۇت ئاشخانىسىنىڭ ئاشپىزى ئىشلەپچىقىرىشتا ئىشلىتىلىدىغان ناترىي نىترىتنى ئاش تۇزى دەپ تاماققا سېلىۋېتىپ، زاۋۇتتىكى 18 نەپەر ئىشچىنىڭ جىددىي زەھەرلىنىشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان.

ئوبلاستلىق «دوستلۇق» دوختۇرخانىسى ۋە يېزا ئىگىلىك 4-شى دوختۇرخانىسىنىڭ پۈتۈن كۈچى بىلەن جىددىي قۇتقۇزۇشى نەتىجىسىدە 13 ئادەم خەتەردىن قۇتقۇزۇۋېلىندى، بەش نەپەر ئادەمنىڭ ئەھۋالى ئېغىرلىشىپ، داۋالاش ئۈنۈم بەرمەي قازا تاپتى.

ۋەقە يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئوبلاستلىق، ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلار بۇنىڭغا ناھايىتى كۆڭۈل بۆلدى. ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى لۇچيەنشۇن زەھەرلەنگەنلەرنى پۈتۈن كۈچ بىلەن قۇتقۇزۇش توغرىسىدا يوليورۇق بېرىپ، قازا تاپقانلارنىڭ ئاخىرەتلىك ئىشلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئۇرۇق-تۇغقانلىرىغا بولغان ئىدىيىۋى خىزمەتنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى. ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ دائىمىي ئەزاسى، غۇلجا شەھىرىنىڭ باشلىقى زۇنۇن قۇتلۇق قاتارلىقلار دوختۇرخانىلارغا بېرىپ، قۇتقۇزۇش ئىشىنى تەشكىللىدى ھەمدە كېچىلەپ يىغىن ئېچىپ، ئاخىرەتلىك ئىشلارنى بىر ياقلىق قىلىشنى ئورۇنلاشتۇردى. 16 - كۈنى چۈشتىن ئاۋۋال ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئىبراھىم مەھەممەتروزى، غۇلجا شەھەرلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن جۇيى، زۇنۇن قۇتلۇق قاتارلىقلار دوختۇرخانىغا بېرىپ كېسەللەرنى يوقلىدى، نۆۋەتتە بۇ ۋەقە يەنىمۇ تەكشۈرۈلمەكتە.

ئاشلىق ماگىزىنلىرىدا پاك-دىيانەتلىك قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلدى

غۇلجا شەھەرلىك ئاشلىق ئىدارىسى ئاشلىق ماگىزىنلىرىدا ناتوغرا ئەھۋاللارنى جىددىي تۈزىتىپ، پاك - دىيانەتلىك قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى.

غۇلجا شەھىرىدىكى ئايرىم ئاشلىق ماگىزىن مۇدىرلىرى ۋە مۇلازىمەت خادىملىرى ئارىسىدا كەسپىي ئەخلاققا خىلاپ ئەھۋاللار كۆرۈلگەنىدى. ئىدارە بۇ مەسىلىلەرنى بايقىغاندىن كېيىن، پاك - دىيانەتلىك بولۇشقا رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇردى ۋە مۇھىم نۇقتىلارنى تەكشۈردى، ئاممىنى ناتوغرا ئەھۋاللارنى پاش قىلىشقا تەكلىپ بېرىشكە سەپەرۋەر قىلدى. ئۇلار يەنە 12 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە 56 نەپەر ماگىزىن مۇدىرى، پونكىت باشلىقى، بوغالتىر قاتناشقان كۇرس ئۆتكۈزۈپ، مۇناسىۋەتلىك ھۆججەتلەرنى يەتكۈزۈپ، تونۇشىنى ئۆستۈردى. رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاشلىق ماگىزىنى خادىملىرى ئارىسىدا ساقلانغان كەسپىي تىكى ناتوغرا ئىستىلغا ياتىدىغان ئەھۋاللارنى دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈپ ئېنىقلىدى ۋە بىر تەرەپ قىلدى.

كامال جامال

پىلان ئاساسەن ئورۇندالغان، قىسمەن مەھسۇلات كۆرسەتكۈچلىرىدە

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئىسلاھاتنىڭ چوڭقۇرلىشىشى ۋە ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنىڭ تەڭشىلىشىگە ئەگىشىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سانائەت، قاتناش - ترانسپورت، قۇرۇلۇش، سودا، مۇلازىمەت كەسپى تېزدىن راۋاجلىنىپ، يېزا باشقۇرۇش، كەنت باشقۇرۇش، بىرلىشىپ باشقۇرۇش، ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇش ۋە ئائىلىلەر باشقۇرۇش قاتارلىق كۆپخىل شەكىللەر بارلىققا كەلدى.

مۇقىم مۈلۈككە مەبلەغ سېلىنىپ بىر تۈركۈم يېڭى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندى. 7-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، مۆلچەرلىنىشىچە، ئوبلاستىمىزدا پۈتكۈل ئىجتىمائىي مۇقىم مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغنىڭ بەش يىللىق يىغىندىسى 1 مىليارد 953 مىليون يۈەن بولۇپ، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 7.74% ئاشقان ۋە 7-بەش

7 - بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرقى ئۈچ يىلىدا، ئاپتونوم رايون ۋە ئاپتونوم ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇھىم ھەل قىلغۇچ تەدبىرلىرىگە ئاساسەن، سۇ ۋە تۇپراقنى ئېچىش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئوبلاست بويىچە ئۈچ يىلدا جەمئىي 317 مىڭ 400 مو بوز يەر ئېچىلىپ، ئوبلاستىمىزنىڭ ئېچىش خاراكتېرلىك يېرىك يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن ياخشى ئاساس يارىتىلدى.

بەش چوڭ تاۋار بازىسى قۇرۇلۇشىدا قەدەم تاشلاندى ھەمدە دەسلەپكى ئۈنۈم كۆرۈلدى. ئوبلاستلىق پارتكوم ئوبلاستىمىزنى بارا - بارا ئاپتونوم رايوننىڭ ئاشلىق، گۆش، شېكەر، توقۇمىچىلىق ۋە ئېنېرگىيە مەنبەسى قاتارلىق بەش مۇھىم تاۋار بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشنى ئوتتۇرىغا قويغانىدى. بەش يىلدىن بۇيان، ئوبلاستىمىز سىرتقا 1 مىليون 692 مىڭ توننا ئاشلىق، 34 مىڭ 800 توننا گۆش، 22 مىڭ 300 توننا شېكەر يۆتكىدى.

بازارلار ئاۋاتلاشتى. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ئوبلاست بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن يىلىغا 13.4% ئېشىپ، پىلان ئاساسەن ئورۇندالدى. بازاردا تاۋار مەنبەسى يېتەرلىك بولۇپ، ئاساس-

سۈرەتلىك خەۋەر

كۈيتۇڭ پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى بۇ يىل 1-ئايدىن 10-ئايغىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى، پايدا كۆرسەتكۈچىنى ئايرىم-ئايرىم ھالدا ئۆتكەن يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىسىدىن 24% ۋە 108% ئاشۇردى.

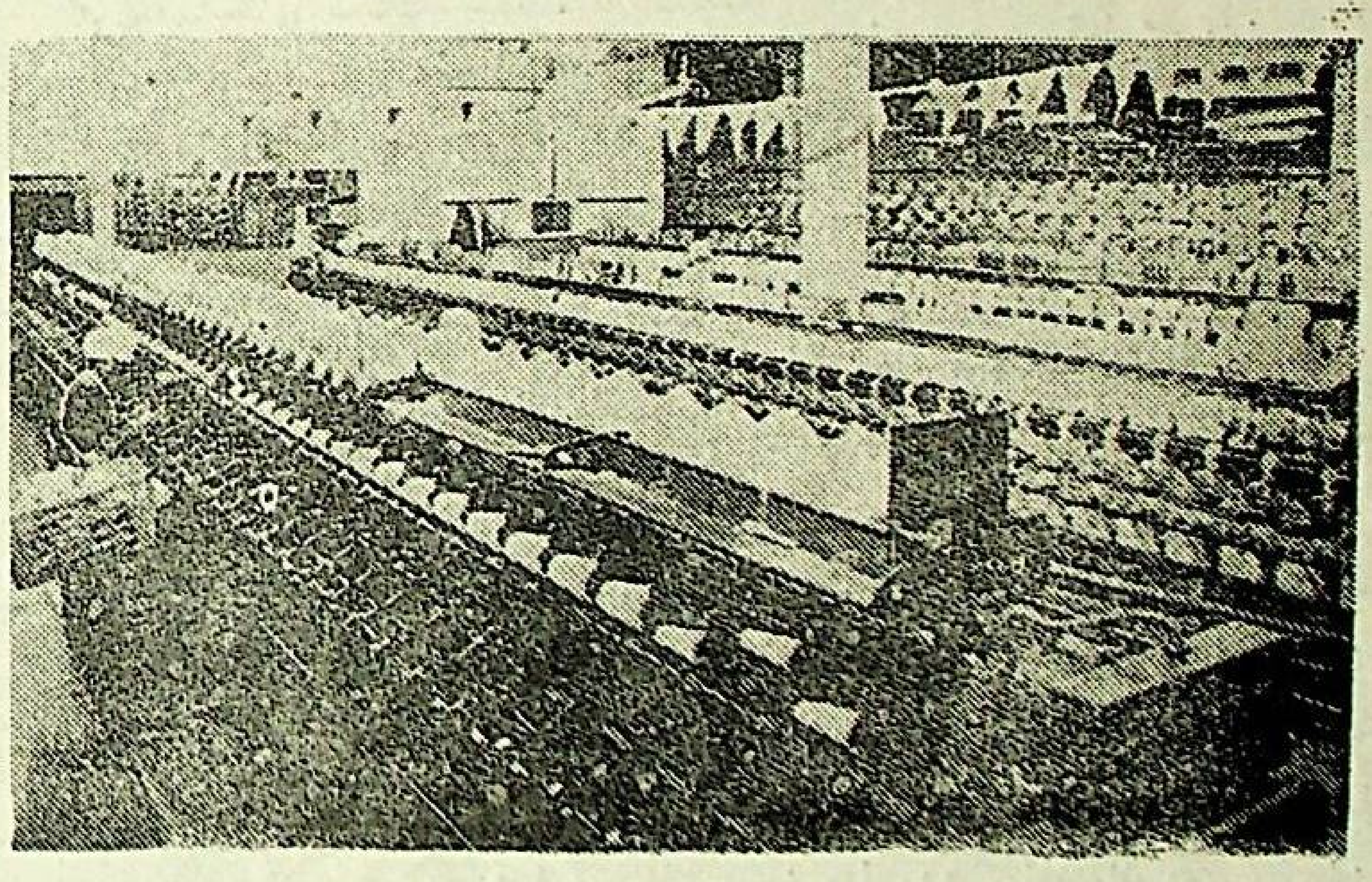

سۈرەتتە: تەييارلاش سېخىدىكى ئىشچىلار ئىش ئۈستىدە.

سۈرەتنى شۇ ۋېنلى تارتقان.

سەنگۇڭ يېزىسى سۇ قۇرۇلۇشىدا ئېچىش بىلەن تېجەشنى بىرلەشتۈردى

قورغاس ناھىيە سەنگۇڭ يېزىسى بۇلتۇر كۈزدىن باشلاپ سۇ قۇرۇلۇشىدا سۇ مەنبەلىرىنى ئېچىش بىلەن سۇنى تېجەپ ئىشلىتىشنى بىرلەشتۈردى.

بۇ يېزا بۇلتۇر 10 - ئايدىن باشلاپ داشگۇر سۇ ئامبىرىنى كېڭەيتىپ قۇرۇشقا كىرىشىپ، ئامبار دامبىسىنى 13 مېتىر ئېگىزلەتتى. بۇنىڭ بىلەن ئامبارنىڭ سىغىمچانلىقى ئىلگىرىكى 2 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتىردىن 4 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتىرغا يېتىپ، سۇ مەنبەسى كۆپەيدى. لېكىن سۇ قىسچىلىقىنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەن دېھقانلار سۇنى تېجەپ ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ئېرىق-ئۆستەڭلەرنىڭ چۈشۈرگە - قاپقاقلىرىنى قايتىدىن رېمونت قىلدى، ئېتىزلارنى تۈزلەپ، سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلىدى. بۇلتۇر كۈزدىن يېقىنغىچە يېزا بويىچە 76 چۈشۈرگە - تاقاق قايتا رېمونت قىلىندى. 240 چوڭ - كىچىك كۆۋرۈك ياسالدى ۋە رېمونت قىلىندى، سەكرىتمىلەر مۇستەھكەملەندى. 11 مىڭ 750 مېتىر سۇ سىڭمەس ئېرىقى ياسالدى.

شۆھرەت ھوشۇر

ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلدى

چاپچال ناھىيە قاينۇق يېزىسى ئاممىۋى دولقۇن قوزغاپ ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتتى.

قاينۇق يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىل ئېتىز-ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى مۇھىم خىزمەتلەر كۈن تەرتىپىگە كىرگۈزدى، يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى كادىرلار ۋە تېخنىكلاردىن 45 نەپەر كادىرنى يېزىدىكى ھەر قايسى مەھەللە-گۇرۇپپىلارغا ئەۋەتىپ، ئاممىنى سەپەرۋەرلىككە كەلتۈردى، 9-ئايدىن 10-ئايغىچە بولغان ۋاقىت ئىچىدە 300 دىن ئارتۇق ئادەم، 200 ھارۋا، 50 تىن ئارتۇق چوڭ-كىچىك تراكتور، ئىككى توپا ئىتتىرىش ماشىنىسىنى ئىشقا سېلىپ، بەش كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ، بەش يېرىم كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ئادەتتىكى ئۆستەڭنى رېمونت قىلدى، ئالتە كىلومېتىر ئېتىز يولى ياسىدى، 13 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكتى. بۇ يېزا يەنە 700 مىڭ كۇب مېتىر سۇ سىغدۇرغان بىر سۇ ئامبار قۇرۇلۇشىنى پىلانلاپ، 11-ئاينىڭ 10-كۈنى ئىش باشلىدى، بۇ قۇرۇلۇشقا يېزىدىكى ئىدارە-جەمئىيەت، شەخسلەر 45 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلدى.

پەرمانجان ئەخمەت

چاپچال ناھىيە جاغىستاي يېزىسى يۇقىرىقى جاغىستاي مەھەللىسى بۇ يىل خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا قارىتىپ، خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرگە ئېرىشتى.

بۇ مەھەللە بۇ يىل كىرگەندىن بېرى تۈرلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ دېھقانچىلىقنىڭ بوش ۋاقىتلىرىدىن پايدىلىنىپ، ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشتا بىر تۈرنى تۇتۇش، بىر تۈرنى پۈتتۈرۈش، ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئېرىشىشكە ئەھمىيەت بەردى. ئىمتىياز كىلىشى بىلەنلا مەھەللە ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن مەھەللە جامائەت جۇغلانمىسىدىن 45 مىڭ 470 يۈەن ئاجرىتىپ، 230 ئەمگەك كۈچى، يەتتە چوڭ-كىچىك تراكتورنى ئىشقا سالدى. شۇنىڭ بىلەن 10 مىڭ مېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ئېرىق-ئۆستەڭنىڭ لاي-لاتقىلىرى تازىلاندى، يەتتە ئورۇنغا تۇما، 1150 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا تاش ئۆستەڭ، 1150 مېتىر يول ياسىدى. يول ياقىسىغا 2000 تۈپ كۆچەت تىكىلدى. بۇ مەھەللە يەنە ئاممىنى 1000 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا كەلكۈن سۈيىدىن پايدىلىنىش تاش ئۆستىڭى ياساشقا سەپەرۋەر قىلىپ، 11-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 2000 كۇب مېتىر توپا، شېغىل قېزىپ چىقىرىپ، ئۆستەڭنىڭ 600 مېتىردىن كۆپرەك يېرىگە تاش ياتقۇزدى.

سۇلتانمۇرات يولداش

قورغاس ناھىيە ساندىخوزا يېزىسىدىكى دېھقانلار پائال ھەرىكەتكە كېلىپ، ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىپ، يېزا ئىگىلىكىدىن مول-ھوسۇل ئېلىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە ياراتتى.

بۇ يېزا بۇ يىل كىرىشى بىلەن ئەمگەك كۈچىنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، ئېتىز-ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ۋە بەشتە ياخشى يېزا قۇرۇلۇشىغا قاراتتى، بىر يېزا باشلىقىنى بۇ خىزمەتكە مەسئۇل قىلىپ، ۋەزىپىلەرنى مەھەللىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈردى، ھەر خىل تۈزۈملەرنى بېكىتىپ، دېھقانلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. 4-ئايدىن 5-ئايغىچە 26 مىڭ 400 ئەمگەك كۈچىنى ئىشقا سېلىپ، 66 مىڭ كۇب مېتىر توپا يۆتكەپ، 3000 مو يەرنى تۈزلەپ، سالالاشتۇردى، 38 مىڭ گەز بىلەن ئېرىق-ئۆستەڭلەرنىڭ لاتقىسىنى تازىلاپ، راۋانلاشتۇردى، 11-ئاينىڭ 4-كۈنىدىن 25-كۈنىگىچە دېھقانلارنى تەشكىللەپ، 97 چوڭ-كىچىك تراكتور، 953 ئات ھارۋا بىلەن 21 كىلومېتىر يولغا 7000 كۇب مېتىر شېغىل تۆكۈپ چىقتى، دالىپۇ مەھەللە سۇ ئامبىرىنىڭ يار ئېلىپ كەتكەن 480 كۋادرات مېتىر قىسمىنى شاخ-شۇمبا بىلەن ئېتىپ ئېگىزلەتتى. بۇ يېزا يەنە 342 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 86 دانە تۇرۇبا، 34 كۆۋرۈك، ئىككى سەكرەتمە ياسىدى، 1834 كۇب مېتىر توپا قېزىپ، 1464 كۋادرات مېتىر ئېرىققا تاش تىزىپ، 6800 مو يۇرۇشلەشكەن سالا ئېتىزى بەرپا قىلدى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش ئاساسى يارىتىلدى.

سەيپىدىن مۇھەممەت

جايلاردا قىزىلچىدىن مول ھوسۇل ئېلىندى

قورغاس ناھىيە ساندىخوزا يېزا دېھقانلىرى قەغەز قۇتىدا قىزىلچا ئۆستۈرۈپ، قىزىلچىدىن مول ھوسۇل ئالدى.

بۇ يېزا ئۆتكەن يىلى قەغەز قۇتىدا قىزىلچا ئۆستۈرۈپ، قىزىلچىنىڭ ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتىنى 5730 كىلوگرامغا يەتكۈزگەنىدى. بۇ يىل ئۇلار بۇ خىل ئۇسۇلنى يېزا بويىچە 236 موغا كېڭەيتتى، قەغەز قۇتىدا قىزىلچا ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى قوللانغان ئائىلىلەر 91 گە يەتتى. يېزا تېخنىك خادىملارنى تەشكىللەپ، 12 قارار كۇرس ئۆتكۈزۈپ، 1000 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت دېھقانلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلىدى ھەم دېھقانلارنىڭ مايسىنى تېخنىكىلىق تەلەپ بويىچە كۆچۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلدى، مايسا كۆچۈرۈشتىن ئاۋۋال ھەر مو يەرگە 17.9 كىلوگرامدىن جەمئىي 4224.4 كىلوگرام بىرىكمە ئوغۇت، ئاختارما سۈيىدىن ئاۋۋال ھەرمو يەرگە 19.15 كىلوگرامدىن جەمئىي 4519.4 كىلوگرام قوشۇمچە ئوغۇت بەردى. مايسا ئۆسۈپ، يوپۇرماق چىقارغاندىن كېيىن، بىر مو يەرگە 100—150 گىرامغىچە 30.68 كىلوگرام كالىي دىھىدرو فوسفات ئوغۇتىنى ماشىنا بىلەن پۈركىدى، بەش قېتىم سۇغاردى، ئىككى قېتىم ھەر مو يەرگە 100—180 گىرامغىچە مىكروب ئۆلتۈرۈش دورىسىنى پۈركۈپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئالدى. نەتىجىدە بۇ يىل تېرىلغان 236 مو يەردىكى قىزىلچىنىڭ ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 5600 كىلوگرامغا، ئومۇمىي مەھسۇلاتى 13 مىڭ 217 توننىغا، قەنت مىقدارى 14.9 پىرسەنتكە يەتتى.

سەيپىدىن مەھەممەت

ئىلى ۋىلايەتلىك سېغىن كالا فېرمىسى 6 - ليەنى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قىزىلچا تېرىشقا رىغبەتلەندۈرۈپ، تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلغانلىقتىن، 700 مو يەردىكى قىزىلچىدىن مول ھوسۇل ئېلىپ، 280 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم ياراتتى.

بۇ ليەن بۇلتۇر قىزىلچىدىن ياخشى ھوسۇل ئالغانىدى. بۇ يىل قىزىلچا تېرىلغۇ كۆلىمىنى 700 موغا كېڭەيتتى. ليەن قىزىلچا تېرىغان ئائىلىلەرگە ئورۇق، خىمىيىۋى ئوغۇتلارنى بىر تۇتاش يۆتكەپ بەردى، تېرىشتىن تارتىپ يىغىۋالغىچە تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى. نەتىجىدە 700 مو يەردىكى قىزىلچىنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 2860 كىلوگرامغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلقىدىن 60 كىلوگرام ئاشتى. ئومۇمىي كىرىم 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلدى.

روزىمەھەممەت جامال

قورغاس ناھىيەكۆرە يېزىسى يىل بېشىدا ئالتە كىشىدىن تەشكىللەنگەن قىزىلچا ئىشلەپچىقىرىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى ۋە سەككىز نەپەر تېخنىك خادىمدىن تەشكىللەنگەن تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، 6500 مو يەرگە قىزىلچا تېرىدى. تېخنىكا گۇرۇپپىسى ئاساسىي قاتلاملارغا چۈشۈپ، تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى، قىزىلچىنى بەش-ئالتە قېتىم سۇغاردى، ئىككى-ئۈچ قېتىم ئوتىدى، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 15 كىلوگرامدىن خىمىيىۋى ئوغۇت، ئاساسىي ئوغۇت بەردى، بىر-ئىككى قېتىم دورا چېچىپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئالدى. نەتىجىدە بۇ يىل قىزىلچىنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 3200 كىلوگرامغا، ئومۇمىي مەھسۇلاتى 20 مىليون 800 مىڭ كىلوگرامغا يەتتى.

شۆھرەت ھوشۇر

كۆممىقوناقنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتى 835 كىلوگرامدىن ئاشتى

توققۇزتارا ناھىيە دۆڭمەھەللە يېزا مويۇلگۈزەر مەھەللە 7- ئائىلىلەر گۇرۇپپىسىدىكى دېھقان ئىسمايىل قۇربان ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىپ، كۆممىقوناقنىڭ مو بېشى مەھسۇلاتىنى 835 كىلوگرامدىن ئاشۇردى.

ئىسمايىل ئاكا كۆممىقوناق تېرىشقا پىلانلىغان 18 مو يەرنى تەلەپكە لايىق تۈزلەپ، ھەر مو يەرگە 500 كىلوگرامدىن چىرىگەن مال ئوغۇتى چاچتى، يەرنى قاندۇرۇپ ئوسا قىلدى، سېزوننى چىڭ تۇتۇپ، ۋاقتىدا يەرنى ئاغدۇرۇپ، شۇ يەرنىڭ تەبىئىي شارائىتىغا ماس كېلىدىغان سورتلۇق كۆممىقوناق ئۇرۇقىنى تەردى. مايسا ئۈنۈشى بىلەن پەرۋىشىنى چىڭ تۇتۇپ، ئۈچ نۆۋەت ئوتىدى، ھەر موغا 20 كىلوگرامدىن قوشۇمچە ئوغۇت بەردى، تۆت نۆۋەت سۇغاردى. بۇنىڭ بىلەن قوناقنىڭ ئۆسۈشى ياخشى بولۇپ، مو بېشى مەھسۇلاتى 835 كىلوگرامدىن ئاشتى. مول ھوسۇلدىن خۇشاللانغان ئىسمايىل ئاكا دۆلەتكە 15 توننا قوناق سېتىپ بەردى.

ئابدۇخېلىل مىرخېلىل

غۇلجا شەھەرلىك ياغلىق-
شارپا زاۋۇتى كىملەمنىڭ سۇ-

«64» تۈەن -مەيدانىشور-
نىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن،

روپ ئوسا قىلدى، سېزونىنى چىڭ تۇتۇپ، ۋاقتىدا يەرنى ئاغدۇرۇپ،

ترنىنا قوناق سېتىپ بەردى.

ئابدۇخېلىل مىرخېلىل

مىڭ كىلوگرامغا يەتتى.

شۆھرەت ھوشۇر

«64» تۈمەن مەيدانى شورىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، سۇ ئامبىرى ئەتراپىغا زەيكەش كولاپ، 20 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر، 500 مو ئورمانلىقنى شوردىن قوغداپ قالدى.

سۈرەتتە: ماشىنا ئارقىلىق زەيكەش ئېلىنماقتا.

ئەخمەت ئابدۇللا
جاڭ تې

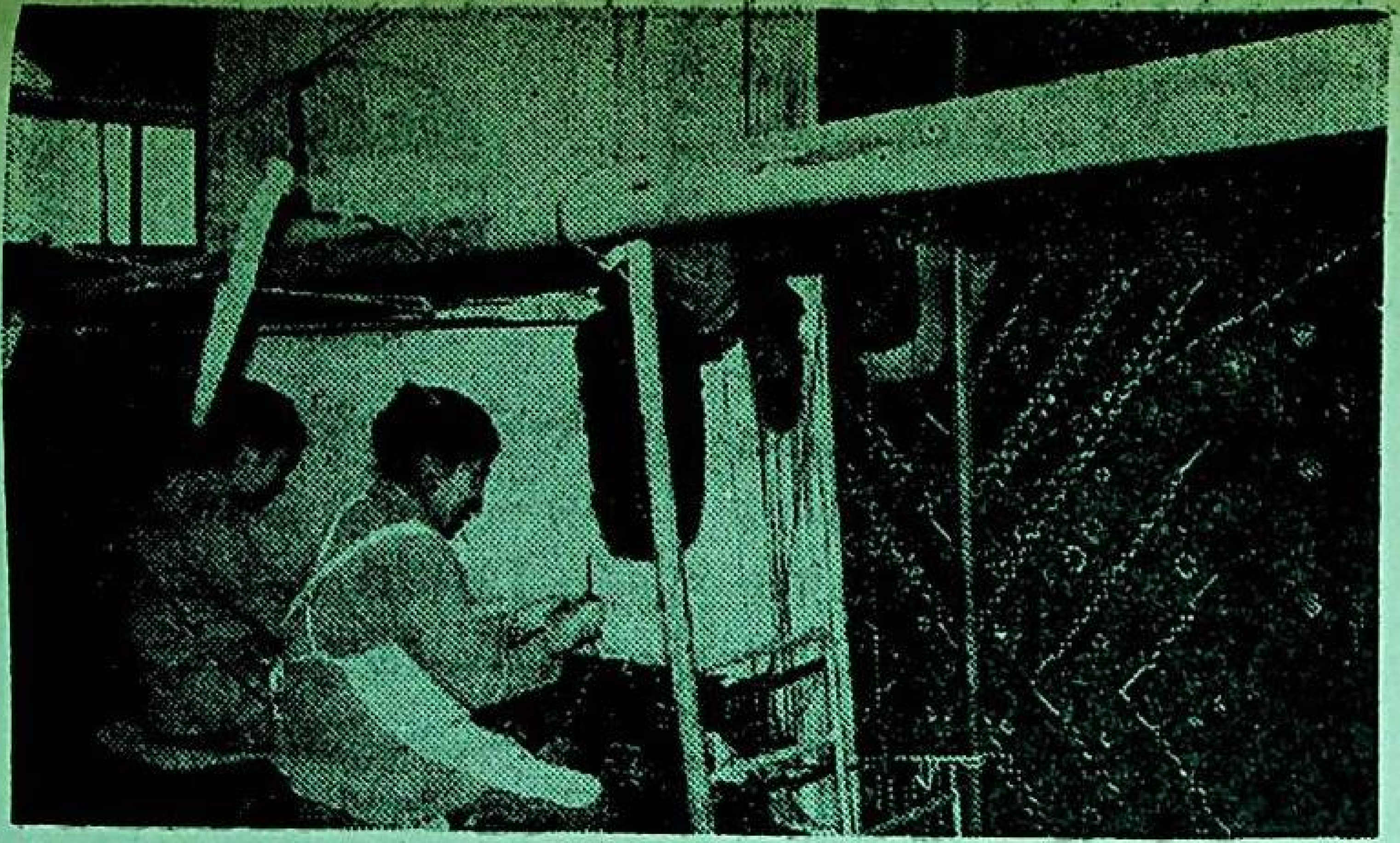

غۇلجا شەھەرلىك ياغلىق شارپا زاۋۇتى گىلەمنىڭ سۈپىتىگە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، بۇ زاۋۇتنىڭ گىلەملىرى بازار تېپىپ، گىلەم سېتىۋالغۇچىلار، گىلەم زاكاز قىلغۇچىلار كۈندىن - كۈنگە كۆپەيدى.

سۈرەتتە: ئۇستىلار زاكاز گىلەملەرنى توقۇماقتا.

سۈرەتنى ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇمۇتەللىپ ئارۇپ تارتقان.

ئوبلاستىمىز 7- بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشتا يېڭى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

(بېشى 1- بەتتە)

سىرتقا ئېچىۋېتىش كۆلىمى كېڭەيتىلدى. يەنىمۇ 1990 - يىلى ئوبلاستىمىزنىڭ ئېكسپورت قىلغان مىلىنىڭ ئومۇمىي قىممىتى مۆلچەرلىنىشچە 12 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1985-يىلدىكىدىن 73.91% ئاشقان. ئوبلاستىمىزنىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى، موڭغۇلىيە قاتارلىق دۆلەتلەر بىلەن بولغان چېگرا سودىسى يوقتىن بارلىققا كېلىپ، بەزى ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرى قانات يايدۇرۇلۇپ، سودا، ماتېرىيال كاسىنا قىلىش ۋە ئەمگەك كۈچى چىقىرىش توختاملىرى تۈزۈلدى. يېقىنقى ئىككى يىلدا ئىشلىتىلگەن چەت ئەل مەبلىغى 29 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. ئۈچتە شېرىكلىشىش (شېرىكلىشىش، يەككە مەبلەغ، ھەمكارلىشىش) كارخانىسىدىن ئىككىسى كۆپەيتىلدى.

ئوبلاستىمىزنىڭ ساياھەت ئىشلىرى باشلاندى، مۆلچەرلىنىشچە 1990- يىلى 35 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى يارىتىلدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا ئوبلاست ئىچى ۋە سىرتىدىكى توغرا لىنىيىلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىقتىمۇ يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولدى.

ئىلىم - پەن، مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە ئىشلىرىدا يېڭى تەرەققىياتلار بولدى. پەن - تېخنىكا ساھەسىدە ئوبلاستىمىزدىكى ھەر قايسى جايلار «ئىككىنى قويۇۋېتىش فاكچېنىنى» ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، بىر تۈركۈم پەن-تېخنىكا نەتىجىلىرىگە ئېرىشتى ھەمدە ئۇنى كېڭەيتىپ قوللاندى، بۇ سانائەت، يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا كۆرۈنەرلىك رول ئوينىدى. مائارىپ — پەن-تېخنىكىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاساسى، «مەجبۇرىي مائارىپ قانۇنى»نى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈش، ئاساسىي مائارىپنى كۈچەيتىش ئاساسىدا، مائارىپ ئىسلاھاتى ئۆتتۈلدى، بۇنىڭ بىلەن كەسپىي مائارىپ خېلى يۈكسەلدى. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى ئادەم سانى 6- بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرىدىكىدىن 1.8 ھەسسە ئاشتى. جايلار چارۋىچىلار پەرزەنتلىرىنىڭ ئوقۇشتا كىرىش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا بىر تۈركۈم ياتاقلىق مەكتەپلەرنى سالدى. مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىلار 67 مىڭغا يېتىپ، 6- بەش يىللىق پىلان ئاخىرىدىكىدىن 70.7% كۆپەيدى. ئوبلاستىمىز پىلانلىق پەرزەنت كۆرۈش سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇش جەھەتتىمۇ زور نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. 1990- يىلى نوپۇسنىڭ تەبىئىي ئېشىش نىسبىتىنى 15% ئەتراپىدا كونترول قىلغىلى بولىدۇ.

خەلق تۇرمۇشى يەنىمۇ ياخشىلاندى. مۆلچەرلىنىشچە 1990 - يىلى ئوبلاستىمىزدىكى ئومۇمىي خەلق ئىگىلىكىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 1939 يۈەنگە يېتىپ، 6 - بەش يىللىق پىلان ئاخىرىدىكىدىن 59.72% ئاشتى. مۆلچەرلىنىشچە دېھقان- چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 629 يۈەنگە يېتىپ، 6 - بەش يىللىق پىلان ئاخىرىدىكىدىن 67.73% ئاشتى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشتا زور ئىلگىرىلەشلەر بولدى. مۆلچەرلىنىشچە بەش يىلدا نامرات ئائىلىلەرنىڭ كېيىمى پۈتۈن، قورسىقى توق بولۇشنى ئاساسەن ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ئوبلاستىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىدا ئېرىشكەن ئۇتۇقلىرى كۆرۈنەرلىك بولىدى. لېكىن، ئىقتىسادنىڭ ئايلىنىشىدا يەنە بەزى يېڭى مەسىلىلەر ۋە قىيىنچىلىقلار ساقلانماقتا، بولۇپمۇ يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسى ئاجىز، سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى زامانىۋىلاشقان يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلىشالمايدۇ، تەرەققىيات زاپاس كۈچى يېتەرسىز؛ ئاساسىي سانائەت، ئېنېرگىيە، قاتناش، پوچتا - تېلېگراف قاتارلىق ئاساسىي ئەسلىھەلەر ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا ماس كەلمەيدۇ؛ مالىيىنىڭ ئۆزىنى قامداش ئۇنۇمى خېلى تۆۋەن، يەرلىك مالىيەدە قىيىنچىلىق تۈگەپ كەتمىدى.

ئوبلاستلىق ستاتىستىكا ئىدارىسى

ئېلان

غالىبىيەت كوچا 14- خالا 7 - قورۇدىكى زەيتۈنە مەھەممەتجان نامىدىكى يەر خېتىمنى يوقاتتىم، ئىناۋەتسىز.

زەيتۈنە مەھەممەتجان

قاراتوقاي يېزىسى كۆچەتلەرنى مۇھاپىزەت قىلىشقا ئەھمىيەت بەردى

تېكەس ناھىيىسىنىڭ قاراتوقاي يېزىسى كۆز پەسلىدىكى كۆچەت تىكىلىپ بولغاندىن كېيىن، مەھەللىلەردە ئورماننى مۇھاپىزەت قىلىش گۇرۇپپىسىنى تەشكىللەپ، تىكىلگەن كۆچەتلەرنى مۇھاپىزەت قىلىشقا مەسئۇل قىلدى. ئۇلارغا ھەر بىر تۈپ كۆچەت ئۈچۈن بىر يۈەندىن ھەق بېرىشنى بەلگىلىدى، مۇۋاپىق ۋاقىتتا ۋە ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش بەلگىلىمىسىنى تۈزدى. شۇنىڭ بىلەن يېڭىدىن تىكىلگەن كۆچەتلەر ۋە ئىلگىرى بەرپا قىلىنغان ئورمانلارنى مۇھاپىزەت قىلىش يەنىمۇ كۈچەيتىلدى.

بەختىيار ھاكىم
غەيرەت ئابدۇرېشىت

قىسقا خەۋەرلەر

توققۇزتارا ناھىيە دۆڭمەھەللە يېزا ئامانەت-قەرز كوپىراتىپى يىل بېشىدىن باشلاپ، ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، خىزمەت سۈپىتىنى ياخشىلىدى، ئاممىغا بانكىغا پۇل ئامانەت قويۇشنىڭ ئەھمىيىتىنى ئەتراپلىق تەشۋىق قىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ ئامانەت-قەرز كوپىراتىپى بۇ يىللىق 556 مىڭ يۈەن ئامانەت توپلاش ۋەزىپىسىنى 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىگىچە 602 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 35 كۈن بۇرۇن 46 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

شېريازدان ئەنەيتۇللا

چاپچال ناھىيە جاغىستاي يېزىسى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئۇزۇندىن بۇيانقى سۇ ئىچىش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، 1988 - يىلى 545 مىڭ 227 يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ، تۇرۇبا ياتقۇزۇش قۇرۇلۇشىنى باشلىغانىدى. ئىككى يىل تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق بۇ يىل 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى 21 مىڭ مېتىر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا ياتقۇزۇلۇپ، يېزىنىڭ يۇقىرى قىسمىدىكى بۇلاق سۈيى يېزىغا ئېلىپ كېلىندى.

ئاۋاكرى ئالىم

غۇلجا شەھەر بايانداي يېزىسى بۇ يىل 150 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، يېزىدىن چارۋىچىلىق مەھەللىسىگىچە توك لىنىيىسى تارتىپ، 200 ئائىلىلىك چارۋىچىنىڭ ئۆيىگە توك چىرىغى ئورنىتىپ بەردى.

كامال جامال

تيەن جيۈن ئەمگەك، ئىش ھەققى ۋە ئىجتىمائىي سىتراخوۋانىيە تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئۈستىدە توختالدى

كوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن باش مىنىستىرى تيەن جيۈن مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنى چۈشتىن بۇرۇن جۇڭنەنخەيدە مەملىكەتلىك ئەمگەك ئىدارىلىرى باشلىقلىرى يىغىنىغا قاتناشقان بارلىق ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلار بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى. تيەن جيۈن مۇنداق دېدى: پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ۋە گوۋۇيۈەن سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشنىڭ ھەر قايسى مەزگىللىرىدە ئەمگەك خىزمىتىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى. نۆۋەتتە، ئەمگەك، ئىش ھەققى ۋە ئىجتىمائىي سىتراخوۋانىيە تۈزۈمىگە بولغان تۈرلۈك ئىسلاھات تەدبىرلىرىدە سىياسەتنىڭ ئىزچىللىقى، مۇقىملىقىنى ساقلاپلا قالماستىن، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش روھىنى ئۇرغۇتۇشىمىز لازىم.

تيەن جيۈن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئېلىمىزنىڭ نوپۇسى كۆپ، ئىقتىسادى دېگەندەك تەرەققىي قىلمىغان، شۇڭا ئەمگەك كۈچىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئۇزۇن مۇددەتلىك ۋە جاپالىق ۋەزىپە. دۆلەت ھەر يىلى شۇنچە كۆپ ئەمگەك كۈچىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشتا، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارغىلا تايانسا بولمايدۇ، ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىنى ئاساسىي گەۋدە قىلىشتا چىڭ تۇرۇش ئالدىنقى شەرتى ئاستىدا، دۆلەت ئىگىلىكى، كوللېكتىپ ۋە يەككە ئىگىلىكنى تەڭ يۈكسەلدۈرۈش، 1-، 2- ۋە 3-سانائەتنى ئورتاق تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى كېڭەيتىش لازىم. يېقىندىن قوبۇل قىلىنغان ئىشچىلارغا ئەمگەك توختامى تۈزۈمىنى يولغا قويۇش، ئىسلاھات، سوتسىيالىستىك پىلانلىق تاۋار ئىگىلىكى ۋە كارخانىلارنىڭ ئايلىنىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنىڭ شەرتلىرىگە ئۇيغۇن كەلسە، يۆنىلىشى توغرا بولسا، بۇ ئىسلاھاتنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

تيەن جيۈن ئىش ھەققى تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: ئەمگەككە قاراپ تەقسىم قىلىش پرىنسىپىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ ھەم تەڭ تەقسىماتچىلىقنى تۈگىتىش، ھەم كىرىم پەرقىنىڭ چوڭ بولۇشىنى تۈگىتىش لازىم. نۆۋەتتە، ئىش ئورنى، قابىلىيەت، ئىش ھەققى تۈزۈمىنىڭ سىناق نۇقتىسى ئارقىلىق، تەدرىجىي ھالدا ئەمگەك ئىقتىدارى، خىزمەت مەسئۇلىيىتى، ئەمگەك سىجىللىقى ۋە ئەمگەك مۇھىتىدىن ئىبارەت تۆت ئامىل بويىچە ئىش ھەققى تۈزۈمى ئىسلاھاتى ۋە ئىش ھەققى ئۆلچىمىنى بېكىتىشنى تەتقىق قىلىش كېرەك.

تيەن جيۈن ئىجتىمائىي سىتراخوۋانىيە تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ۋە گوۋۇيۈەن ئىجتىمائىي سىتراخوۋانىيە تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى 8-بەش يىللىق پىلاننىڭ مۇھىم مەزمۇنىغا كىرگۈزدى. نۆۋەتتە، قېرىلارنى كۈتۈش سىتراخوۋانىيە تۈزۈمىنى ۋە ئىش كۈتۈپ تۇرغانلارنىڭ سىتراخوۋانىيە تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى نۇقتىلىق ياخشى تۇتۇش لازىم. پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش پىلانلىنىدۇ، شارائىتى بار رايونلار شەھەر، ناھىيە دەرىجىلىك بىر تۇتاش پىلانلاشتىن ئۆلكە دەرىجىلىك بىر تۇتاش پىلانلاشقا ئۆتسە بولىدۇ، قېرىلارنىڭ سىتراخوۋانىيە فوندىنى رەتكە سېلىشنى يەنىمۇ كېڭەيتىپ، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى تېخىمۇ ياخشى كاپالەتلەندۈرۈش لازىم.

شىنخۇاشې

دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسى 11 ـ ئايلىق خەلق ئىگىلىكى ئەھۋالىنى ئېلان قىلدى

دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسى مۇشۇ ئاينىڭ 17-كۈنى ئېلان قىلغان ئەھۋاللاردىن مەلۇم بولدىكى، 11-ئايدا ئېلىمىزنىڭ ئىجتىمائىي تەلىپى مۇقىم ئېشىپ، خەلق ئىگىلىكىدە خېلى كۈچلۈك قايتا ئۆرلەش ۋەزىيىتى بارلىققا كەلگەن. سانائەتنىڭ سۈرئىتى تېز، بازار سودىسى جانلىق بولغان، ئېكسپورتنىڭ ئېشىش ۋەزىيىتى پەسەيمىگەن.

تونۇشتۇرۇلۇشىچە، 11 ـ ئايدا سانائەت ئىشلەپچىقىرىش سۈرئىتى داۋاملىق تېز بولۇپ، شۇ ئايدا ئوروندالغان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 178 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، سېلىشتۇرما باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، بۇلتۇرقى شۇ ئايدىكىدىن 15% ئاشقان. ئاساسەن يېزا ئىگىلىكىدە مول ھوسۇل ئېلىنغانلىقى، بازار ئېھتىياجىنىڭ كېڭىيىشى سانائەتنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىغا شارائىت ھازىرلىغان. شۇ ئايلىق سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكى: بىرىنچىدىن، تۈرلۈك مۈلۈكچىلىكتىكى سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنىڭ سۈرئىتى تېز بولغان، ئىككىنچىدىن، يېنىك سانائەتنىڭ ئېشىشى كۆرۈنەرلىك ئالدىغا ئۆتكەن، شۇ ئايلىق يېنىك سانائەتنىڭ ئېشىشى 18.3% بولۇپ، 11.5% ئېشىش سۈرئىتى بىلەن ئېغىر سانائەتنىڭ ئالدىغا ئۆتكەن، ئۈچىنچىدىن، ئېنېرگىيە ئىشلەپچىقىرىش سۈرئىتى ئاستا بولغان. 1- ئايدىن 11- ئايغىچە مەملىكەت بويىچە يېزىدىن يۇقىرى سانائەتنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 تىرىللىيون 750 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، سېلىشتۇرما باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 5.2% ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەت 6.4%، ئېغىر سانائەت 4% ئاشقان.

11- ئايدا، مەملىكەت بويىچە بازار سودىسى كۆرۈنەرلىك ئاشقان، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 70 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ ئايدىكىدىن 10.3% ئاشقان. 1- ئايدىن 11- ئايغىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش ئومۇمىي قىممىتى 744 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 1.1% ئاشقان. 11- ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئىجتىمائىي سودىدا ئىسكىلاتتا ساقلىنىش بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 13.1% ئاشقان.

تاموژنا ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، 11- ئايدا ئېكسپورتنىڭ ئېشىش ۋەزىيىتى پەسەيمەي، ئېكسپورت سوممىسى 5 مىليارد 800 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ ئايدىكىدىن 20% ئاشقان، ئىمپورت سوممىسى 4 مىليارد 900 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يېتىپ، ئاساسەن تەڭپۇڭلۇق ساقلانغان، شۇ ئايدا كىرىم ۋە چىقىم قىلىنغان تاشقى پېرېۋوت ماللىرىنىڭ ئېكسپورتى ئىمپورتتىن 1 مىليارد 300 مىليون ئامېرىكا دوللىرى كۆپ بولغان.

دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسى مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يۇقىرىدىكى مەلۇماتقا قارىغاندا، نۆۋەتتە ئىشلەپچىقىرىش، ئوبوروت، ئىستېمال قاتارلىق ھالقىلارنىڭ نورمال ئېلىپ بېرىلىشىغا تېز قاتلاملىق زىددىيەت پەيدا قىلىشى تەدرىجىي پەسىيىپ، ۋەزىيەت داۋاملىق ياخشىلانغان. بۇ، مەركەز ئوتتۇرىغا قويغان قىسىشنى مۇۋاپىق دەرىجىدە تەڭشەشكە دائىر سىياسەت-تەدبىرلەرنىڭ ئۈنۈم ھاسىل قىلغانلىقىنى ئىسپاتلايدۇ. نۆۋەتتە، بولۇپمۇ كەڭتاشا بولۇشىنى مۇۋاپىق ئىگىلەپ، بىر تەرەپلىمىلىك ھالدا سۈرئەت قوغلىشىشتىن ساقلىنىش كېرەك، پايدىلىق پەيتنى تۇتۇپ، ئومۇمىي مىقدارنى كونترول قىلىشتا چىڭ تۇرۇش بىلەن بىللە، قۇرۇلمىنى تەڭ...

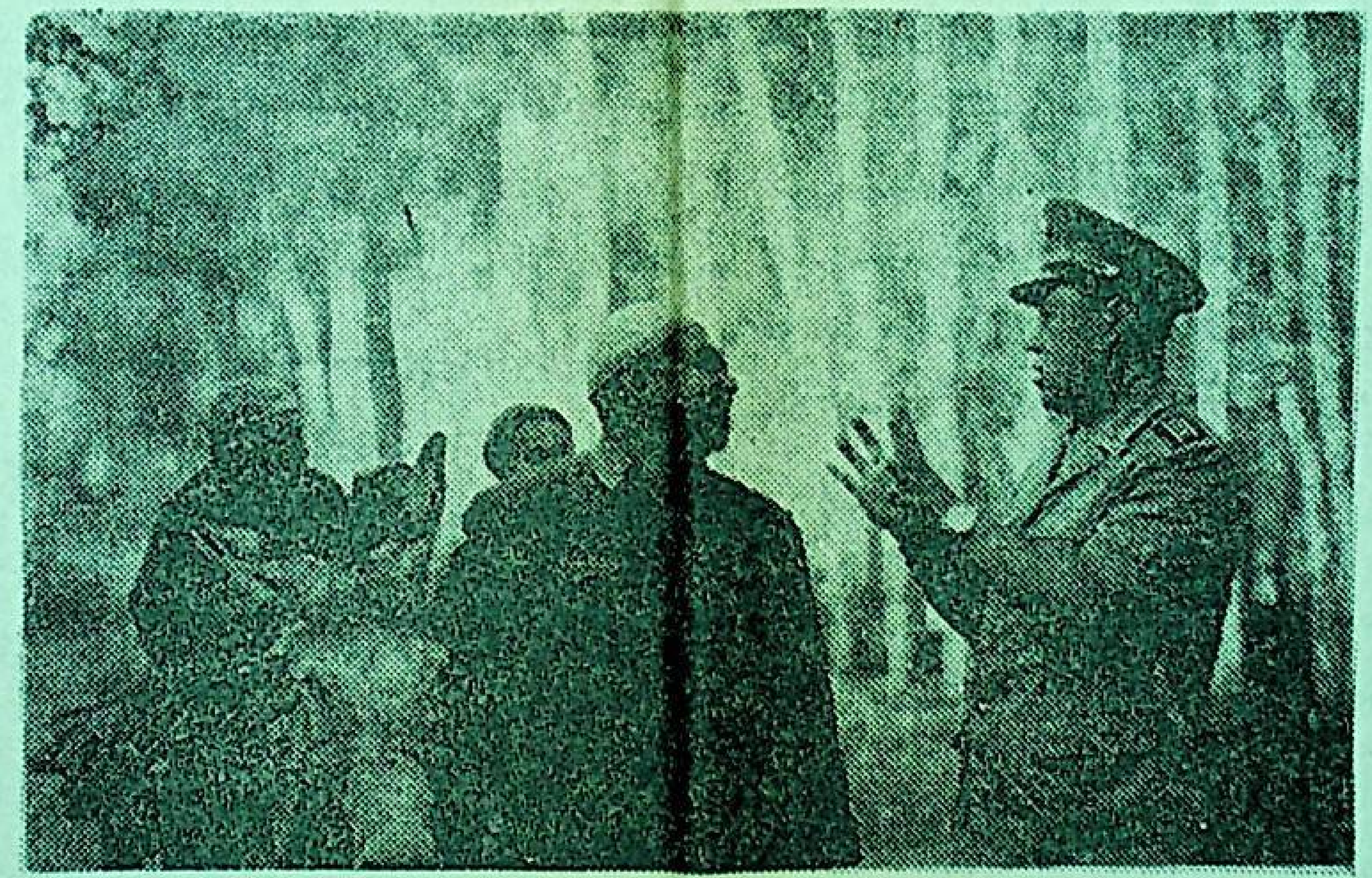

سۈرەتلىك خەۋەر

شىنجاڭ ھەربىي رايونى مەلۇم توپچى تۈەننىڭ تېيەنجاڭى شاڭشياۋ ليۇ مىڭشېڭ (خەنزۇ) ئون نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا قىسىم تۇرۇشلۇق جايدىكى ئۇيغۇر دېھقان روزى توختى بىلەن تونۇشىدۇ، شۇنىڭدىن ئېتىبارەن روزى توختىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشى ۋە كېسىلىنى داۋالىتىشىغا ياردەم بېرىپلا قالماستىن، يەنە ئۇنىڭغا قوي ۋە كۆچەت جىرىملىرىنى بېرىپ، ئۇنى بېيىش يولىغا باشلايدۇ.

سۈرەتنى شىنخۇاشې تارقاتقان.

سوۋېت ئىتتىپاقى ئالىي سوۋېتى گرۇزىيە ۋە جەنۇبىي ئوسېتىيىدىكى دائىرىلەرگە سوۋېت ئىتتىپاقى ئاساسىي قانۇنىغا رىئايە قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى

سوۋېت ئىتتىپاقى ئالىي سوۋېتى ...وكراتىك جۇمھۇرىيىتى» قۇرۇلۇ... ئىتتىپاقى ئاساسىي قانۇنىغا خىلاپ،

1990 ـ يىلدىكى دۇنياۋى ئون چوڭ خەۋەر

ئاق تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق خۇئانىيە تۈزۈمىنى ۋە ئىش كۆتۈپ
مىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى كېڭەيتىش تۈرقانلارنىڭ ستراخۇانىيە تۈزۈمى

تۈرتى شۇ ئايدىكىدىن 10.3% ئاشـ
قان. 1- ئايدىن 11- ئايغىچە ئىجـ

سۈرەتنى شىنخۇاشې تارقاتقان.

1990 - يىلدىكى دۇنياۋى ئون چوڭ خەۋەر

(1) 2 - ئاينىڭ 11 - كۈنى جەنۇبىي ئافرىقا نېگىرلىرىنىڭ 27 يىل قاماپ قويۇلغان داھىسى ماندېلا قويۇپ بېرىلىپ، جەنۇبىي ئافرىقا ۋەزىيىتىدە زور ئۆزگىرىش بولدى.

(2) 3 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدىكى ئەڭ ئاخىرقى مۇستەملىكىلىك جاي — نامىبىيە رەسمىي مۇستەقىل بولغانلىقىنى جاكارلاپ، نامىبىيە جۇمھۇرىيىتىنى قۇردى.

(3) 6 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئىراننىڭ غەربىي شىمالى قىسمىدا 7.6 بال قاتتىق يەرتەۋرەپ، 250 مىڭ كىشى ئۆلدى ۋە ياردىلاندى، 500 مىڭ كىشى ماكانسىز قالدى.

(4) 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە، سوۋېت ئىتتىپاقى كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ 28 - نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيى موسكۋادا ئۆتكۈزۈلۈپ، پارتىيىنىڭ پروگرامما خاراكتېرلىك باياناتى ماقۇللاندى.

(5) 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئىراق قوشۇنلىرى كۇۋەيتكە تاجاۋۇز قىلىپ كىردى. ئامېرىكا مۇھىم ھەربىي كۈچلىرىنى قولتۇق رايونىغا ئەۋەتىپ، قولتۇق بوھرانى پەيدا قىلدى.

(6) 8 - ئاينىڭ 8 - كۈنى جۇڭگو ھىندونېزىيە بىلەن ئۈزۈلۈپ قالغانلىقىغا 23 يىل بولغان دىپلوماتىك مۇناسىۋەتنى ئەسلىگە كەلتۈردى، بۇنىڭ ئالدى - كەينىدە جۇڭگو يەنە نامىبىيە، سەئۇدى ئەرەبىستانى، سىنگاپور ۋە مارشال تاقىم ئاراللىرى بىلەن دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتتى.

(7) 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە، 11 - نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى، بۇ ئۆتكەن ھەر نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنلىرىغا نىسبەتەن كۆلىمى ئەڭ چوڭ بولغان بىر قېتىملىق تەنتەربىيە يىغىنى.

(8) 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنى گېرمانىيە بىرلىككە كەلدى.

(9) 11 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە ياۋروپا خەۋپسىزلىك كېڭەشى باشلىقلار يىغىنى پارىژدا ئۆتكۈزۈلۈپ، ياۋروپا ۋەزىيىتىدە ئۆزگىرىش بولۇۋاتقان يېڭى ۋەزىيەتتە ياۋروپانىڭ بىخەتەرلىك مەسىلىسى مۇزاكىرە قىلىندى.

(10) 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنى 11 يىل ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەن ئەنگلىيە باش ۋەزىرى ساتچېر خانىم ۋەزىپىسىدىن ئىستىپا بەردى.

شىنخۇاشې

پولشا پارلامېنتى مازوۋېيىتسكى ھۆكۈمىتىنىڭ ئىستىپانامىسىنى قوبۇل قىلدى

پولشا پارلامېنتى مۇشۇ ئاينىڭ 14- كۈنى ھۆكۈمەتنىڭ باش مىنىستىرى مازوۋېيىتسكىنىڭ بىر نەچچە كۈن ئىلگىرى پارلامېنتقا سۇنغان ھۆكۈمەتنىڭ ئىستىپا سوراش توغرىسىدىكى تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى.

پولشا مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، بۇ قېتىمقى پارلامېنت يىغىنىغا قاتناشقان 360 نەپەر پارلامېنت ئەزاسىدىن 224 ئاۋاز ئىستىپانامىنى قوبۇل قىلىشقا قوشۇلغان، ئالتە ئاۋاز قارشى چىققان، قالغانلىرى ئاۋاز بېرىشتىن ۋاز كەچكەن.

مازوۋېيىتسكى ھۆكۈمىتى يۇمۇلاق جوزا يىغىنىنىڭ كېڭىشى ئاساسىدا، 1989 - يىل 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى تەشكىللەنگەن، ئىتتىپاق ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنى ئاساس قىلغان بىرلەشمە ھۆكۈمەت ئىدى. مازوۋېيىتسكى يېقىندا ئۆتكۈزۈلگەن زۇڭتۇڭ سايلىمىدا مەغلۇب بولغاندىن كېيىن ھۆكۈمەتتىكى ھەممە ۋەزىپىسىدىن ئىستىپا بېرىشنى ئوتتۇرىغا قويغان.

شىنخۇاشې

سوۋېت ئىتتىپاقى ئالىي سوۋېتى گرۇزىيە ۋە جەنۇبىي ئوسېتىنسكى دائىرىلىرىگە سوۋېت ئىتتىپاقى ئاساسىي قانۇنىغا رىئايە قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى

سوۋېت ئىتتىپاقى ئالىي سوۋېتى ھەيئەت رىياسىتى 12- ئاينىڭ 14- كۈنى گرۇزىيە ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيىتى بىلەن جەنۇبىي ئوسېتىنسكى ئاپتونوم ئوبلاستى دائىرىلىرىگە «ئاقىلانىلىق پوزىتسىيە» تۇتۇپ، ھەر قايسىسى ئۆزلىرى چىقارغان «ئاساسىي قانۇنغا خىلاپ قارار»نى «ئەمەلدىن قالدۇرۇش»نى مۇراجىئەت قىلدى.

يېقىندىن بۇيان، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ جەنۇبىي كاۋكاز رايونىغا جايلاشقان گرۇزىيە ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيىتى چېگراسى ئىچىدىكى جەنۇبىي ئوسېتىنسكى ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ۋەزىيىتى يامانلىشىپ كەتتى. بۇ ئوبلاست 1922- يىلدىن باشلاپ ئاپتونومىيىلىك ئورۇنغا ئېرىشكەن، ئەمما مۇرەككەپ ۋەزىيەت ئاستىدا جەنۇبىي ئوسېتىنسكى ئوبلاستى خەلقى سوۋېت ئىتتىپاقىغا ۋەكالىتەن بۇ يىل 9- ئاينىڭ 20- كۈنى «سوۋېت ئىتتىپاقى ئىچىدە جەنۇبىي ئوسېتىنسكى سوۋېتى دېموكراتىك جۇمھۇرىيىتى» قۇرۇلغانلىقىنى جاكارلىغان. 9- ئاينىڭ 21- كۈنى گرۇزىيە ئالىي سوۋېتى بۇ قارارنىڭ «ئىناۋەتسىز» ئىكەنلىكىنى جاكارلىغان. بۇ يىل 12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى بۇ ئوبلاستتىكى 71% ئاھالە (ئاساسلىقى ئوسېتىنسكىلار) ئاتالمىش «جەنۇبىي ئوسېتىنسكى سوۋېتى دېموكراتىك جۇمھۇرىيىتى ئالىي سوۋېتى» سايلىمىغا قاتناشقان، گرۇزىيە پارلامېنتى بۇ سايلامنىڭ «قانۇنسىز» ئىكەنلىكىنى دەرھال جاكارلىغان ھەمدە 12- ئاينىڭ 11 - كۈنى جەنۇبىي ئوسېتىنسكى ئاپتونوم ئوبلاستىنى «ئەمەلدىن قالدۇرۇش»نى قارار قىلغان. 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى يەنە بۇ ئوبلاستنىڭ مەمۇرىي مەركىزى سىخىۋالىنىڭ جىددىي ھالەتكە كىرگەنلىكىنى ۋە كېچىدە يۈرۈش مەنئىي قىلىنغانلىقىنى جاكارلىغان.

سوۋېت ئىتتىپاقى ئالىي سوۋېتى ھەيئەت رىياسىتىنىڭ مۇراجىئەتنامىسىدە مۇنداق دەپ ھېسابلانىدى: گرۇزىيە ئالىي سوۋېتىنىڭ يېقىنقى ھەرىكىتى بۇ ئاپتونوم ئوبلاستنىڭ ئاساسىي قانۇنغا خىلاپ قارارىغا قارشى قوللىنىلغان بولسىمۇ، ئەمما بۇ ھەرىكەتنىڭ ئۆزىمۇ سوۋېت ئىتتىپاقى ئاساسىي قانۇنىغا خىلاپ، چۈنكى، سوۋېت ئىتتىپاقى ئاساسىي قانۇنىدا، ئاپتونومىيىلىك ئورنىنى ئۆزگەرتىدىغان ھەر قانداق قارار سوۋېت ئىتتىپاقى خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ مۇزاكىرىسىدىن ئۆتكۈزۈلۈشى ۋە تەستىقلەنگەندىن كېيىن ئاندىن ئىناۋەتكە ئىگە بولۇشى كېرەك، دەپ بەلگىلەنگەن.

شىنخۇاشې

ئاشا بولۇشنى مۇۋاپىق ئىگىلەپ، بىر تەرەپلىمىلىك ھالدا سۈرئەت قوغلىشىشتىن ساقلىنىش كېرەك. پايدىلىق پەيتنى تۇتۇپ، ئومۇمىي مىقدارنى كونترول قىلىشتا چىڭ تۇرۇش بىلەن بىللە، قۇرۇلمىنى تەڭشەشنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈپ، ئىقتىسادىي تۇرمۇشنىڭ بەزى چوڭقۇر قاتلاملىرىدىكى زىددىيەت ۋە مەسىلىلەرنى تىرىشىپ ھەل قىلىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ھەقىقىي ياخشى سىزىقتا ئاپلىنىش يولىغا كىرگۈزۈش لازىم.

شىنخۇاشې

ئېلىمىزدە ھەربىي ئىشلار ئىلمى بويىچە تۇنجى ماگىستىرلار بارلىققا كەلدى

2000 يىلدىن ئارتۇق ھەربىي ئىشلار ئىلمى تارىخىغا ئىگە جۇڭگودا، ھەربىي ئىشلار ئىلمى بويىچە تۇنجى تۈركۈم ماگىستىرلار بارلىققا كەلدى.

12- ئاينىڭ 15- كۈنى دۆلەت مۇداپىئە داشۆسىدە ئۆتكۈزۈلگەن ماگىستىرلىق ئۇنۋانى بېرىش يىغىنىدا، مەكتەپ مۇدىرى، شياڭجياڭ جاڭ جېن ئالتۇندەك يالتىراپ تۇرغان ماگىستىرلىق گۇۋاھنامىسىنى ھەربىي ئىشلار ئىلمى بويىچە ماگىستىرلىققا ئېرىشكەن 23 كىشىگە ۋە باشقا پەنلەر بويىچە ماگىستىرلىققا ئېرىشكەن يەتتە كىشىگە تارقىتىپ بەردى. بۇ، ئېلىمىزدە تەربىيىلەنگەن ھەربىي ئىشلار ئىلمى بويىچە ماگىستىرلىق ئۇنۋانىغا ئېرىشكەن ھەربىي ئىشلارغا قوماندانلىق قىلىدىغان ئىختىساسلىق خادىملار ۋە پەن تەتقىقات ساھەسىدىكى ئىختىساسلىقلارنىڭ بارلىققا كەلگەنلىكىنىڭ نامايەندىسى بولۇپ قالدى.

شىنخۇاشې

ئەنگلىيىنىڭ قولتۇقتىكى قوشۇنى كېلەر يىلى 1- ئاينىڭ باشلىرىدا ھۇجۇم قىلىش تەييارلىقىنى پۈتتۈرىدۇ

ئەنگلىيىنىڭ بىر قوماندانى ئەنگلىيىنىڭ سەئۇدى ئەرەبىستانىدا تۇرۇشلۇق قوشۇنلىرى كېلەر يىلى 1- ئاينىڭ بېشىدا ئۇرۇش مەزگىلىدىكى شتاتىنى تولۇقلاپ، ئىراققا ھۇجۇم قىلىش تەييارلىقىنى پۈتتۈرىدۇ، دېدى.

مۇشۇ ئاينىڭ 16- كۈنى لوندوندىكى ئاخبارات خەۋەرلىرىدە ئېيتىلىشىچە، بارىدۇ ھەدەرو ۋەزىپىستۇ ۋايىرىسىدىن سەئۇدى ئەرەبىستانىدا قىسىملارنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقان ئەنگلىيە شياۋ جياڭى سىمىسنىڭ سۆزىنى نەقىل كەلتۈرۈپ مۇنداق دېيىلگەن: ئەنگلىيە ھۆكۈمىتى ئالدىنقى ئايدا قولتۇققا ئەۋەتكەن ياردەمچى قوشۇننىڭ ئاساسىي قىسمى مۇشۇ ھەپتىدە سەئۇدى ئەرەبىستانىغا يېتىپ كېيىن ئورۇنلاشتۇرۇش ئاياغلىشىدۇ.

ئەنگلىيە قولتۇق رايونىغا تولۇقلاپ ئەۋەتكەن تۆت برونېۋىك لوسۇ ۋە دازۋېتكا، توپچى قىسىملار قاتارلىق قىسىملىرى سەئۇدى ئەرەبىستانىغا يېتىپ بارسا، سەئۇدى ئەرەبىستانىدىكى ئەنگلىيە قوشۇنى 30 مىڭ ئادەمدىن ئاشىدۇ.

شىنخۇاشې

نەپەس يولى يۇقۇملۇق كېسەللىكلىرى ۋە ئۇنىڭدىن ساقلىنىش ھەققىدە

ئاسىيە قادىروۋا

سالامەتلىك بۇلۇڭى

نەپەس يوللىرى يۇقۇملۇق كېسەللىكلىرى قىش ۋە ئەتىياز پەسىللىرىدە ئوڭاي پەيدا بولىدۇ ۋە تېز تارقىلىدۇ. بۇ كېسەللىكلەرنىڭ قوزغىلىشى جىددىي، تارقىلىشى تېز ۋە كەڭ بولۇپ، كىشىلەرنىڭ تەن-سالامەتلىكىگە، بولۇپمۇ ئۈسمۈرلەرنىڭ ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىشىگە چوڭ زىيان يەتكۈزىدۇ.

نەپەس يوللىرى يۇقۇملۇق كېسەللىكلىرىنىڭ تۈرى ناھايىتى كۆپ. بۇنىڭ ئىچىدە كۆپ ئۇچرايدىغىنى زۇكام، تارقىلىشچان زۇكام، تارقىلىشچان مېڭە زۇلۇن پەردە ياللۇغى، كۆكيۆتەل، قىزىل، ئىسكارلاتىنا، تارقىلىشچان كۆرەن بەز ياللۇغى قاتارلىقلار.

زۇكام ۋە تارقىلىشچان زۇكام نەپەس يوللىرىنىڭ ۋىرۇس ۋە باكتېرىيىلەر بىلەن يۇقۇملىنىشىدىن پەيدا بولىدۇ. زۇكامغا سەل قاراشقا زادى بولمايدۇ. ۋاقتىدا داۋالىنىپ، ياخشى بىر تەرەپ قىلىنمىسا ھەمىشە كاناي ياللۇغى، بۇرۇن كاۋىكى ياللۇغى، بادامسىمان تەنچە ياللۇغى ياكى ئۆپكە ياللۇغى قاتارلىق ئەگەشمە كېسەللىكلەرنى قوزغىتىدۇ. بولۇپمۇ ياشانغانلار، كىچىك بالىلار ۋە تېنى ئاجىز كىشىلەردە ئۆپكە ياللۇغى بولۇپ قالسا خەتەرلىك بولىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ھەر بىر كىشى زۇكام بولۇپ قېلىشتىن قەتئىي ساقلىنىشى كېرەك.

كىشىلەر يۆتەلگەندە، چۈشكۈرگەندە، گەپ قىلغاندا چاچراپ چىققان تۈكۈرۈك چاچراندىلىرىدا نۇرغۇن ۋىرۇس ۋە باكتېرىيىلەر بولىدۇ. ساغلام ئادەملەر بولۇپمۇ بالىلار ھاۋارايىدا ئۆزگىرىش بولۇش، تەرلەش، سوغۇق ئۆتكۈزۈۋېلىش قاتارلىق سەۋەبلەردىن ئورگانىزم ۋە نەپەس يولىنىڭ قارشىلىق كۈچى ئاجىزلاشقاندا نەپەس يولىغا چاپلىشىپ قالغان ۋە ھاۋادىن نەپەس بىلەن كىرگەن ۋىرۇس ۋە باكتېرىيىلەر پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ ئۆسۈپ، كۆپىيىپ كېسەلنى قوزغايدۇ. نەپەس يوللىرى يۇقۇملۇق كېسەللىكلىرىنىڭ پەيدا بولۇشى ۋە تارقىلىشىنى ئازايتىش ئۈچۈن، دائىم بەدەن چېنىقتۇرۇشقا دىققەت قىلىش كېرەك، بولۇپمۇ قىش ۋە ئەتىياز پەسىللىرى ئۆينىڭ ئىچى-سىرتىنى تازىلاپ، خىزمەت ۋە مۇھىتنىڭ پاكىزلىقىنى ساقلاپ، ۋاقتى-ۋاقتىدا ئىشىك-دېرىزىلەرنى ئېچىپ ھاۋا ئالماشتۇرۇپ تۇرۇش كېرەك. كېسەللىك تارقالغاندا بالىلارنى ئاممىۋى سورۇنلارغا ئېلىپ بارماسلىق كېرەك.

سېرلار تۇغقاندىن كېيىن پارالىچ بولۇپ قالغاندا

ئۆتكۈر ئەلى

سېرلارنىڭ تۇغقاندىن كېيىن، پارالىچ بولۇپ قېلىشى ئوزۇقلۇق، يەم-خەشەك بىلەن بېقىلىشىنىڭ ناچارلىقىدىن بولىدۇ. ئادەتتە دائىم بىر خىلدا يەم-خەشەك بىلەن سېرلارنى باققاندا بۇنداق ئەھۋال يۈز بېرىدۇ. سېرلارنى كۆكلۈك قويۇپ بېقىپ، يەم-خەشەكتە مىنېراللىق، كالتسىيلىق ماددىلارنى قوشۇپ بېرىش لازىم. بۇنداق بولمىغاندا تۇغۇتتىن كېيىن پارالىچ بولۇپ قېلىش ئەھۋالى كېلىپ چىقىدۇ. سېرلار پارالىچ بولۇپ قالغاندا مۇنداق ئالامەتلەر كۆرۈلىدۇ: سۈت بېرىش ناھايىتى تۆۋەنلەيدۇ، بېشىنى ئالدىغا سوزۇپ يان تەرەپكە قارايدۇ، بەلدىن تۆۋەن تەرىپىنىڭ ھەرىكىتى ناچارلىشىدۇ، دەلدەڭشىپ تۇرالمايدۇ، بەدەن تېمپېراتۇرىسى تۆۋەنلەيدۇ، ياتقاندا تۆت ئايىغىنى قورساق ئاستىغا يىغىۋالىدۇ. سېرلاردىكى بۇ خىل كېسەلنى داۋالاشتا ئون پىرسەنتلىك ياكى 50 پىرسەنتلىك يۇقىرى ئوسمۇسلۇق گلۇكوزىدىن 500 مىللىلىتىر، كالتسىي گلۇكوناتتىن 20 گرامدىن 60 گرامنى ئۈچ كۈن ئۈزمەي ئوكۇل قىلىپ سالغاندا، سېرىق تېز ئەسلىگە كېلىدۇ. پارالىچلىنىشنىڭ 2- ۋە كېيىنكى باسقۇچلىرىدا يۇقىرى ئوسمۇسلۇق گلۇكوزا ۋە كالتسىي گلۇكوناتنى ئوكۇل قىلىپ سېلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يېلىندىن يەل بېرىش ئۇسۇلىنى بىرلەشتۈرۈپ قوللىنىش كېرەك.

كۈن نۇرى چىرىغى ئادەمگە زىيان قىلامدۇ

ھازىرقى زامان پەن تەتقىقاتىنىڭ ئىسپاتلىشىغا قارىغاندا، كۈن نۇرى چىرىغىنىڭ سالامەتلىككە زىيىنى بار ئىكەن. جيەنجاۋ داشۆسىنىڭ تېببىي تەتقىقات مەركىزىدە پسىخولوگىيىنى مەركەزلىك تەتقىق قىلىۋاتقان دوكتور ئاخۇدۇۋېركىنىڭ قارىشىچە، كۈن نۇرى چىرىغى باشنىڭ يېرىم ئاغرىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىكەن. كىشىلەر كۈن نۇرى چىرىغىنىڭ پىلدىرلىشىنى بايقىيالمايدۇ، لېكىن بۇ خىلدىكى پىلدىرلاش ھەقىقەتەن مەۋجۇت بولۇپ، كىشىلەرنىڭ كۆزىگە ئۈزلۈكسىز تەسىر كۆرسىتىدىكەن، شۇڭا، كۈن نۇرى چىرىغى بار ئۆيدە ئۇزۇن مۇددەت تۇرمۇش كەچۈرگەن كىشىلەر ئۇنىڭ چارچىغانلىقىنى، بېشىنىڭ يېرىمى ئاغرىغانلىقىنى ھېس قىلىدىكەن. بۇ يەنە يۈرەكنىڭ سېلىشىشىنى تېزلىتىۋېتىدىكەن.

«ماقالىلەردىن تاللانما گېزىتى»دىن ئابلىكىم خەمىت تەرجىمىسى

ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنىڭ توك سەرپىياتى قانچىلىك

ئېلېكتىر سايمانلىرىنىڭ قۇۋۋىتىنى بىلىۋالغاندىلا، توك سەرپىيات مىقدارىنى ھېسابلاپ چىقىقىلى بولىدۇ. 1000 ۋاتلىق قۇۋۋەتكە ئىگە ئېلېكتىر سايمىنىنى بىر سائەت ئىشلەتكەندە، ئۇنىڭ سەرپ قىلغان توك مىقدارى پەقەت بىر كىلوۋات بولىدۇ. بۇ خىلدىكى سايمانلارنى ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن تۆۋەندە دائىم ئىشلىتىدىغان بىرنەچچە خىل ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنىڭ توك سەرپىيات ئەھۋالىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمىز:

1. تېلېۋىزور: ئادەتتە 14 سۆكـ

مىقدارى بىر كىلوۋات بولىدۇ.

2. ئۈنئالغۇ: ئادەتتە قولدا كۆتۈرۈۋالىدىغان قوش كانايلىق ئۈنئالغۇنىڭ قۇۋۋىتى 12 ۋات بولۇپ، 48 سائەت ئىشلەتكەندىن كېيىن، سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى بىر كىلوۋات بولىدۇ.

3. توك شامالدۇرغۇچ: ئادەتتىكى 14 سۆڭلۈك توك شامالدۇرغۇچنىڭ قۇۋۋىتى 50 ۋات بولۇپ، 20 سائەت ئىشلەتكەندىن كېيىن، سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى بىر كىلوۋات بولىدۇ.

4. كىر ئالغۇ: ئادەتتە كىر ئالـ

بولىدۇ.

5. توڭلاتقۇ: ئادەتتە 100 لىترلىق توڭلاتقۇنىڭ قۇۋۋىتى 110 ۋات بولۇپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر

ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈشكە تەسىر يەتكۈزىدىغان ئامىللار

يېشى 40 تىن ئاشقان بولسىمۇ ئوخشاشلا بويتاق يۈرگەن ياكى نىكاھتىن ئاجرىشىپ كېتىپ قايتا نىكاھلانمىغانلار. يېشى 40 قا يەتمەي تۇرۇپلا جورىسى قازا قىلىپ كەتكەنلەر.

ئائىلە ئەزالىرى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى جىددىيلىشىپ كەتكەنلەر.

چوڭ شەھەرلەردە ئولتۇراقلىشىپ ھاۋا بۇلغىنىشىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغانلار.

تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىگە كەمدىن كەم قاتنىشىدىغان ياكى پۈتۈنلەي قاتناشمايدىغانلار.

پۈتۈنلەي گۆش ئىستېمال قىلىدىغان، ھەر كۈنى تۆت چىنىدىن ئارتۇق قەھۋە، چاي ئىچىدىغانلار.

دائىم تاماكا چېكىپ، ھاراق ئىچىدىغانلار.

يۈرىكىنىڭ سېلىشى نورمالسىز، ئاۋازى غارال-غۇرۇك بولغان، رېماتىزملىق قىزىتمىسى بار، خولېستېرىن ماددىسى ئادەتتىكى ئادەملەردىن يۇقىرىلار.

خەنزۇچە «ئىلى گېزىتى»دىن پولات ئامانيار تەرجىمىسى

بەر.

چوڭ شەھەرلەردە ئولتۇراقلىشىپ ھاۋا بۇلغىنىشىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغانلار.

تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىگە كەمدىن كەم قاتنىشىدىغان ياكى پۈتۈنلەي قاتناشمايدىغانلار.

دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە دورا ئىستېمال قىلمايدىغان، كېسەل بولسىمۇ دوختۇرغا كۆرۈنمەيدىغان، ئۆزى خالىغانچە دورا ئىستېمال قىلىدىغان، بولۇپمۇ ئەلكىبەزەر ئالدامچىلارنىڭ دورا- دەرمانلىرىنى سېتىۋېلىپ، ئىستېمال قىلىشنى ياخشى كۆرىدىغانلار.

ھەر كۈنكى ئۈچ ۋاق تامىقىغا

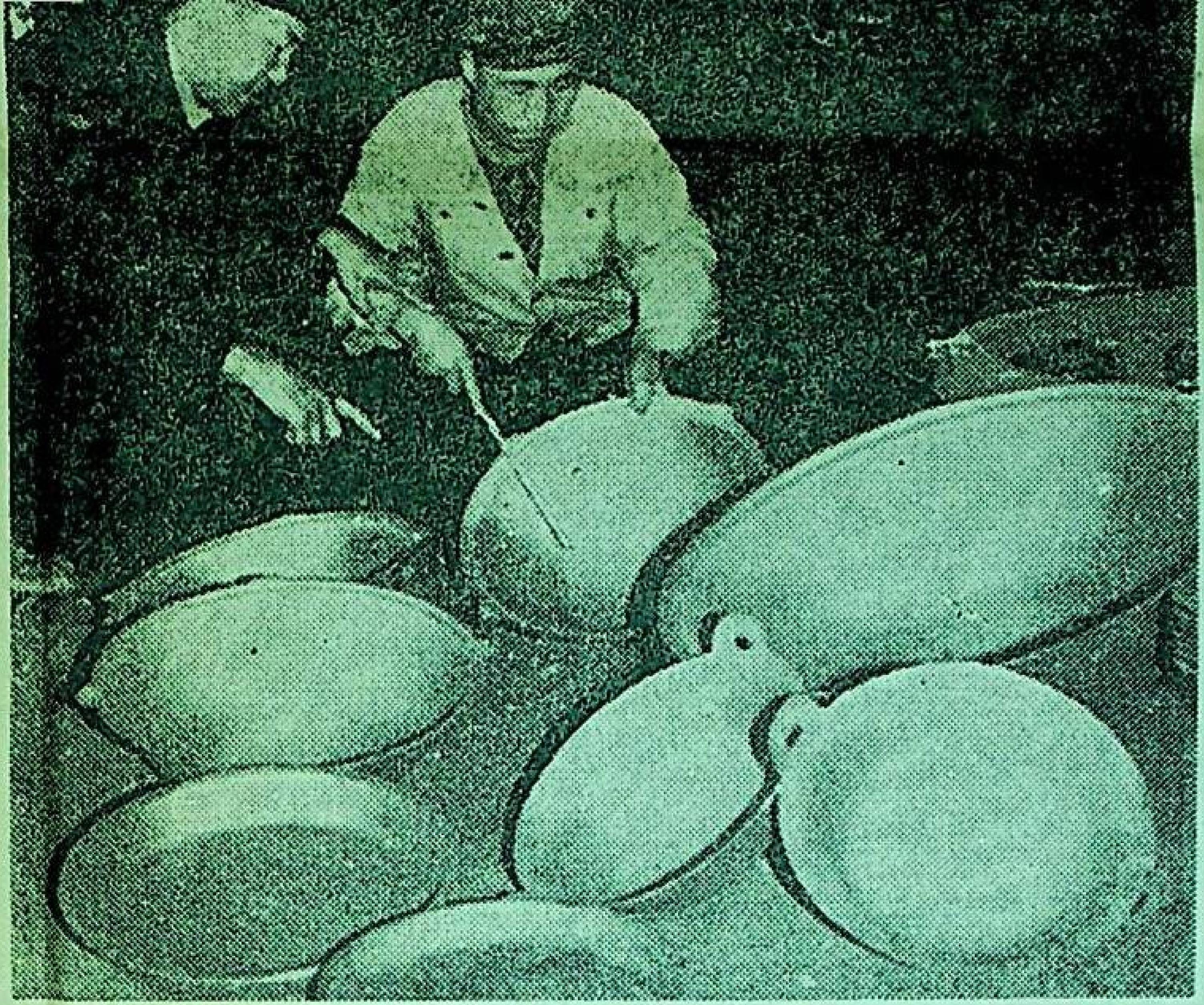

غۇلجا شەھەرلىك قازان زاۋۇتى مەھسۇلات تۈرىنى كۆپەيتىپ، سۈپىتىنى ياخشىلىدى. بۇ يىل ئۇلار ئىشلىگەن قازان ئىلى ۋىلايىتى بويىچە «ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات»، زاۋۇت ئۆزى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئىلغار كوللېكتىپ» بولۇپ باھالىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق 2 - يېنىك سانائەت ئىدارىسى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

سۈرەتنى ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇمۇتەللىپ ئارۇپ تارتقان.

نېمىشقا بەزى بالىلارنىڭ ئەقىل - پاراستى تۆۋەن بولىدۇ

بەزى بالىلارنىڭ ئەقىل - پاراستىنىڭ تۆۋەن بولۇپ قېلىشىدا تۇغما سەۋەبلەردىن باشقا، يەنە ھامىلدارلىق مەزگىلى، تۇغۇت يېقىنلاشقان ۋە بالا تۇغۇلغاندىن كېيىنكى مەزگىللەردىكى ئىشلار مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىنمىسا بالىلارنىڭ ئەقىل-پاراستى تۆۋەن بولۇپ قالىدۇ.

دۇنيا ساقلىقنى ساقلاش تەشكىلاتىنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، دۇنيادىكى 1 مىليارد 400 مىليون بالا ئىچىدە 10% بالىنىڭ ئەقىل - پاراستىنىڭ تەرەققىي قىلىشى نورمال ئەمەس ئىكەن. بۇنىڭ مۇنداق بىر قانچە سەۋەبلىرى بار:

1. تەرەققىي قىلمىغان مەملىكەتلەردىكى بالىلار ياخشى ئاسرالمىغاچقا، ئۇلاردا يۇقۇملۇق كېسەل ۋە جاراھەتلىنىش كۆپ. 2. بالىلار ئەقىل - پاراستىنىڭ ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىشىگە ئەھمىيەت بەرمەيدۇ ياكى ئۇنىڭ مۇھىملىقىنى چۈشەنمەيدۇ. 3. بالا تاپقان ئەر- ئايالنىڭ مەدەنىيەت سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇش تۈپەيلىدىن بالىلارنىڭ ئەقىل - پاراستىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەدبىرلىرىنى قوللانمايدۇ. 4. تەرەققىي قىلغان مەملىكەتلەردىكى ئاتا - ئانىلارنىڭ ھەممىسى خىزمەت قىلىپ، تۈزۈك دەم ئالالمىغاچقا، بالىلار ياخشى ئاسرالماي جاراھەتلىنىپ، مېيىپ بولىدۇ ۋە يۇقۇملۇق كېسەللەر بىلەن ئاغرىيدۇ. 5. ئەر - ئاياللارنىڭ ئاجرىشىشى كۈنسېرى كۆپىيىپ كەتكەنلىكتىن، بالىلار ئەدەب - قائىدىسىز مۇھىتتا ئۆسۈشكە مەجبۇر بولۇپ قالغاچقا كۈتۈلمىگەن ھادىسىلەرگە ۋە زەھەرلىنىش قاتارلىقلارغا دۇچار بولۇپ چوڭ مېڭىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا زىيان يەتكەن. بۇنداق بالىلارنىڭ ئەقىل - پاراستى تۆۋەن بولۇپ قالىدۇ.

ئۇنىڭدىن باشقا، بوۋاقلارنىڭ تېنىدە بولىدىغان سىنىك ماددىسىنىڭ كەمچىل بولۇشى، ئانا سۈتىنى ئەمسەلمەسلىك، ئىنتايىن كۆپ جىددىيلىشىش، ھامىلدار ئاياللار قوغۇشۇن تەسىرىگە ئاز مىقداردا ئۇچراش، ياش چوڭايغاندا ھامىلدار بولۇش، بالدۇر يەڭگىپ قويۇش، سۆڭەك كېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇش قاتارلىقلارمۇ بالىلارنىڭ ئەقىل - پاراستىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە تەسىر يەتكۈزىدۇ.

(ماتېرىيالدىن)

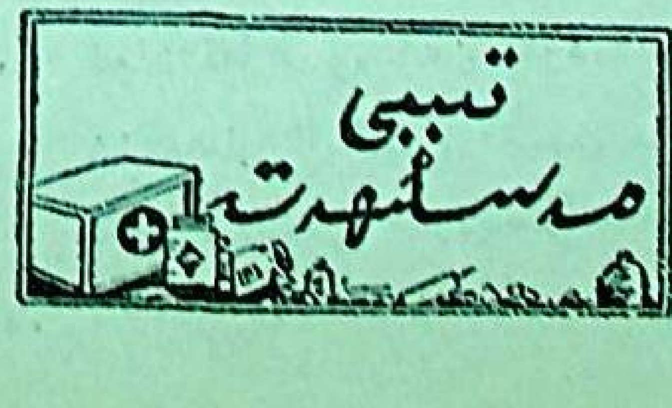

لەتكۈچىلەرنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن تۆۋەندە دائىم ئىشلىتىدىغان بىرنەچچە خىل ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنىڭ توك سەرپىيات ئەھۋالىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمىز:

1. تېلېۋىزور: ئادەتتە 14 سۇڭلۇق رەڭسىز تېلېۋىزورنىڭ قۇۋۋىتى 40 ۋات بولۇپ، 25 سائەت ئىشلەتكەندىن كېيىن، سەرپ قىلىنغان توك

14 سۇڭلۇق توك شامالدۇرغۇچنىڭ قۇۋۋىتى 50 ۋات بولۇپ، 20 سائەت ئىشلەتكەندىن كېيىن، سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى بىر كىلوۋات بولىدۇ.

4. كىر ئالغۇ: ئادەتتە كىر ئالغۇنىڭ قۇۋۋىتى 250 ۋات بولۇپ، تۆت سائەت ئىشلەتكەندىن كېيىن، سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى بىر كىلوۋات بولىدۇ.

5. توڭلاتقۇ: ئادەتتە 100 لىتىرلىق توڭلاتقۇنىڭ قۇۋۋىتى 110 ۋات بولۇپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 24 سائەتتە سەرپ قىلىنغان توك مىقدارى بىر كىلوۋات بولىدۇ.

پولات ئامانيار
تەرجىمىسى

گۇاڭشى ئۆلكىسىدىن سىياتېيا ئۆسۈملۈكى تېپىلدى

يېقىندا گۇاڭشى ئۆلكىسى خېچى رايونى سەنپىڭخۇ سۇ مەنبەسى ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش پونكىتىدىكى تېخنىك خادىملار بۇ ئورمانزارلىقتىكى ئۆسۈملۈكلەر تۈرىنى تەكشۈرگەندە، بۇ ئورمانزارلىقتىن ئېلىمىزدە ناھايىتى كەم ئۇچرايدىغان سىياتېيا ئۆسۈملۈكىدىن 10 مىڭ تۈپتىن ئارتۇق تېپىلغان. ئۇنىڭ غولىنىڭ ئېگىزلىكى تۆت مېتىردىن سەككىز مېتىرغىچە، ئەڭ ئېگىزى سەككىز مېتىردىن ئاشىدۇ. ئەڭ چوڭىنىڭ دىئامېتىرى 28 سانتىمېتىر بولۇپ، ئۇنىڭ ئىچىدىكى بىر تۈپىگە تەخمىنەن 200-300 يىل بولغانىكەن. سىياتېيانىڭ غولى كۆك، شاخلىرى كۆركەم، شەكلى خۇددى يامغۇرلۇققا ئوخشاش بولۇپ، يوپۇرماقلىرى يېيىلىپ پەي تۈسىنى ئېلىپ، ناھايىتى ھەيۋەتلىك كۆرۈنىدۇ. مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللاردا خاتىرىلىنىشىچە، سىياتېيا ئۆسۈملۈكى 200 مىليون يىل ئىلگىرىكى يەر شارىدا بىر مەھەل دەۋر سۈرگەن بىر خىل چوڭ تىپتىكى ياغاچ غوللۇق پاپوروتنىكلار ئىكەن. كېيىن جۇغراپىيىلىك مۇھىتنىڭ ئۆزگىرىشى، ھاۋا كىلىماتىنىڭ زىيان يېتىشى بىلەن سىياتېيانىڭ كۆپىنچىسى سامان غوللۇق ئۆسۈملۈككە ئۆزگىرىپ، ئۇرۇقى يوقالغان. پەقەت ئاز سانىدىكىلىرىلا ياخشى تەبىئىي ئورمانلىق شارائىتىدىلا ئۆسەلىگەن. بۈگۈنكى دۇنيادا ئۇنى ئۇچرىتىش ناھايىتى تەس. ئېلىمىزنىڭ گۈيجۇ ئۆلكىسىنىڭ غەربىي شىمال قىسمىدىكى چىشۇ يېزىسىدىمۇ 20 مىڭ تۈپتىن ئارتۇق سىياتېيا ئۆسۈملۈكى بارلىقى مەلۇم بولدى.

بۇ سىياتېيا ئۆسۈملۈكىنىڭ تېپىلىشى قەدىمىي بوتانىكا، قەدىمىي كىلىماتولوگىيە، قەدىمىي جۇغراپىيە، قەدىمىي ئېكولوگىيىنى تەتقىق قىلغۇچىلارنى ئەۋرىشكە بىلەن تەمىنلىدى.

ئېلىۋەر قاسىم تەرجىمىسى

R ھەرپىنىڭ بىر نەچچە تۈرلۈك مەنىسى

△ تېلېۋىزوردا كۆرۈلىدىغان «R» ھەرپى بولسا ئاستا كۆرۈنۈشنى ياكى ئاساسلىق ئاڭلىتىشلارنى بىلدۈرىدۇ.

△ دوختۇرخانىلارنىڭ رېتسېپ قەغىزى ئۈستىگە يېزىلغان «R» ھەرپى بولسا، تۆۋەندىكى دورىلار ئىشلىتىلىدۇ، دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

△ ئېلېكترون ئىلمىدىكى «R» ھەرپى بولسا قارشىلىقنى (جىسىملارنىڭ توك ئېقىمىغا بولغان قارشىلىقىنى) بىلدۈرىدۇ.

△ گېئومېترىيە ئىلمى ۋە ھەر خىل قۇرۇلۇش خەرىتىلىرىدىكى «R» ھەرپى بولسا، رادىئۇسنى ئىپادىلەيدۇ.

△ ئىمپورت قىلىنغان ماللارنىڭ چۈشەندۈرۈشىدىكى «R» ھەرپى بولسا، تىزىمغا ئالدۇرۇلغان سودا ماركىسى دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

△ پوچتا - تېلېگراف، خەت-ئالاقە ئىشلىرىدا قوللىنىلىدىغان «R» ھەرپى دەل شۇ چاغدا ئېنىقلانغان دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.
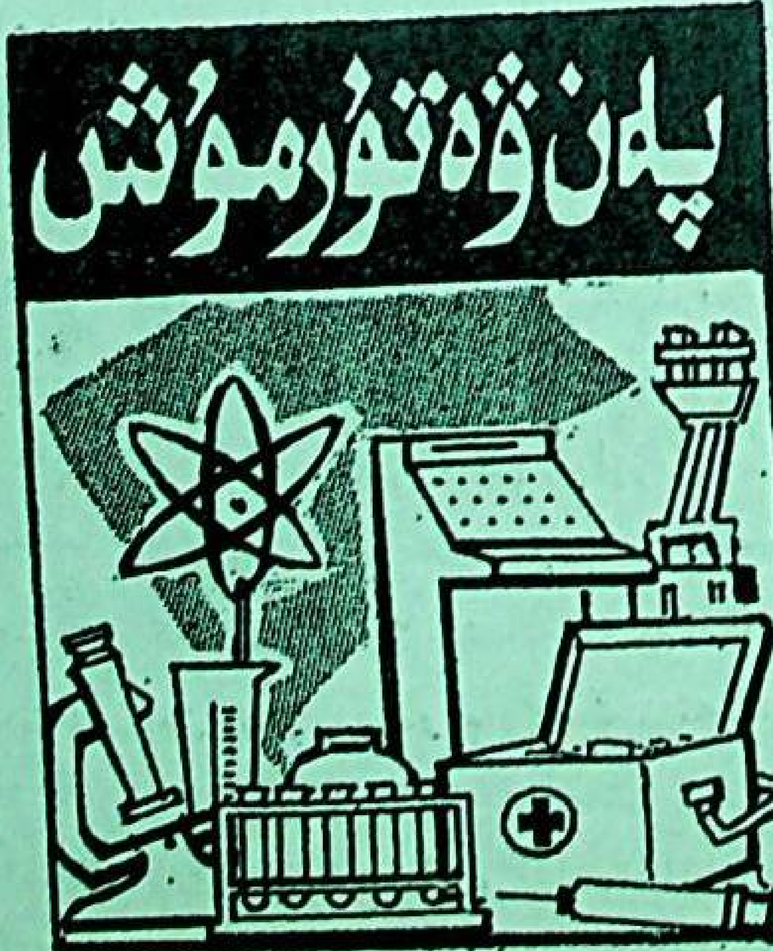
ئابلىكىم ھاپىز تەرجىمىسى